

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 20/2010 vp

Valtioneuvoston kirjelmä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi talletussuojajärjestelmistä (talletussuojadirektiivi)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 21 päivänä syyskuuta 2010 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi talletussuojajärjestelmistä (talletussuojadirektiivi) (U 29/2010 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että talousvaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Erkki Sarsa, valtiovarainministeriö
- johdon sihteeristön päällikkö Erkki Kontkanen, Finanssivalvonta
- ekonomisti Jyrki Haajanen, Suomen Pankki
- lakimies Tuomas Majuri, Finanssialan Keskusliitto
- asiamies Mirjami Kajander-Saarikoski, Talletussuojarahasto
- kauppätieteiden maisteri Kaarlo Jännäri.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Ehdotettu direktiivi on niin sanottu uudelleenlaadittu toisinto -direktiivi, jossa muodollisesti annetaan kokonaan uusi direktiivi, mutta käsitellyn kohteena ovat kuitenkin ainoastaan ne direktiivin kohdat, joita komissio ehdottaa muutettaviksi. Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 53 artiklan 1 kohta.

Ehdotuksen yleisenä tavoitteena on harmonisoida kansallisia talletussuojajärjestelmiä nykyistä enemmän ja varmistaa niiden maksukyky.

Ehdotuksella pyritään erityisesti yhtenäistämään suojattavien talletusten määritelmää, lyhentämään korvausten maksuaikaa, varmistamaan talletussuojajärjestelmien riittävä rahoitus ja edistämään kansallisten talletussuojajärjestelmien keskinäistä yhteisvastuuta.

Valtioneuvoston kanta

Suomen pitkäaikaisena tavoitteena on ollut saada aikaan talletussuojadirektiivin kokonaisuudistus erityisesti talletussuojajärjestelmien rahoitusmekanismien harmonisoimiseksi ja tasavertaisten kilpailuedellytysten takaamiseksi si-

sämarkkinoilla. Komission nyt tekemä ehdotus sisältää useita muutoksia, joita Suomi on useiden vuosien ajan pyrkinyt edistämään unionissa, esimerkiksi varojen kerääminen talletussuojarahastoihin etukäteen kaikissa jäsenvaltioissa yhtenäisin perustein (9 artikla), suojattavien talletusten määritelmän yhtenäistäminen ja kiello vähentää korvattavista talletuksista tallettajan velat pankille (6 artiklan 4 kohta).

Valtioneuvosto kannattaa tästä syystä pääosin komission ehdotusta. Valtioneuvosto pyr-

kii kuitenkin saamaan muutoksen joihinkin direktiiviehdotuksen kohtiin, joita se pitää edelleen ongelmallisina. Näitä kysymyksiä, jotka on kuvattu tarkemmin valtioneuvoston kirjelmässä, ovat korvattavat talletukset, talletussuojarahaston tavoitetaso, korvattavien talletusten enimmäismäärä, korvausten maksu, talletussuojarahastojen keskinäinen vastuu, kannatusmaksujen määräytyminen ja isäntävaltion korvausvastuu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta katsoo, että komission tavoite jatkaa talletussuojajärjestelmän harmonisointia on lähtökohdiltaan perusteltu. Unionin jäsenmaiden yhtenäinen sääntely lisää osaltaan rahoitusmarkkinoiden vakautta ja tallettajien luottamusta pankkijärjestelmään. Valiokunta pitääkin erittäin kannatettavana, että unionitasolla yhtenäistetään talletussuojavarojen etukäteistä kerryttämistä koskevat periaatteet. Tällä hetkellä vain osa jäsenmaista on varautunut talletussuojan maksamiseen keräämällä varoja etukäteen.

Esitys sisältää osin erittäin pitkälle meneviä ehdotuksia. Ottaen huomioon, että harmonisointiin lähdetään tilanteessa, jossa jäsenmaissa on käytössä 40 erilaista talletusten vakuusjärjestelmää, on perusteltua edetä asteittain ja komission esitystä maltillisemmin. Sääntelyn tulee olla linjassa muun rahoitusmarkkinasääntelyn, kuten valvontavastuiden, kanssa. Valiokunta nostaa erityisesti esille rahastojen yhteisvastuuseen (10 art.) ja isäntävaltion vastuuseen (12 art.) liittyvät säännösehdotukset, joita ei voi pitää Suomen kansallisten intressien mukaisina.

Esityksen mukaisesti, jos talletussuojarahaston varat eivät riitä kattamaan tarvetta eikä sitä myöskään pystytä täyttämään rahaston jäseniltä perittävällä lisämaksulla, voitaisiin turvautua kansallisten rahastojen yhteisvastuuseen. Muiden jäsenmaiden talletussuojarahastoille syntyisi tällöin velvoite lainata tietty osa varoistaan korvausvelvolliselle talletussuojarahastolle. Va-

liokunta katsoo, että Suomen on varauduttava tilanteeseen, jossa mahdollisen kriisin vaikutukset näkyvät meillä vasta viiveellä. Ehdotuksen mukaisesti toimien saattaisimme tällöin olla tilanteessa, jossa sekä kansallisen rahastomme että muiden jäsenmaiden talletussuojarahastojen varat olisi pääosin jo käytetty muissa jäsenmaissa sijaitsevien luottolaitosten talletussuojavastuiden kattamiseen. Rahoitusmarkkinoiden vakauden säilyttäminen voisi tässä tilanteessa käytännössä edellyttää, että valtio rahoittaa puuttuvan suojan. Lisäksi tulee ottaa huomioon, ettei tällä hetkellä ole mitään varmuutta siitä, että eri jäsenmaiden talletussuojarahastoihin, joista useat lähtevät vasta nyt kerryttämään perusvarantoaan, saadaan määräajassa kerättyä edellytetty rahastovarallisuus. Yhteisvastuusääntelyä on tarkoitus ryhtyä soveltamaan vasta vuodesta 2020 lukien. Talousvaliokunta katsoo, että mahdolliseen yhteisvastuusääntelyn tarpeeseen tulee palata vasta myöhemmässä vaiheessa.

Valiokunta suhtautuu erittäin kriittisesti myös ehdotukseen, jonka mukaisesti isäntävaltion talletussuojarahastolle tulisi velvoite lainoittaa kotivaltion talletussuojarahastoa ja maksaa sivuliikkeen tallettajille kuuluva korvaus kotivaltion talletussuojarahaston puolesta. Valiokunta katsoo, ettei esitys ole tältä osin linjassa rahoituslaitosten valvontaa koskevan sääntelyn kanssa. Isäntävaltio joutuisi osallistumaan sivuliikkeen mahdollisesta huonosta hoidosta aiheutuviin

kustannuksiin ilman, että isäntävaltion viranomaisilla on ollut oikeus valvoa ja puuttua ennakolta sivuliikkeen toimintaan. Suomella on jo kokemusta niistä ongelmista, joihin sivuliikkeen ongelmat tositilanteessa voivat johtaa. Valiokunta katsookin, että Suomen tulee vastustaa nykymuotoista ehdotusta ja nostaa jälleen esille isäntävaltion valvontaoikeuksiin liittyvät puutteet. Nyt ehdotetussa muodossa yhteisö sääntelyn vastuut ja velvollisuudet eivät ole lainkaan tasapainossa.

Valtioneuvoston tapaan valiokunta kiinnittää huomiota myös talletussuojavarojen maksuaikaa koskevaan ehdotukseen. Eesityksen mukaan talletussuojan piiriin kuuluvat varat tulisi maksaa 7 päivän kuluessa nykyisen 20 päivän sijasta. Valiokunta pitää esitystä epärealistisena tilanteessa, jossa ei ole kokemusta edes kyvystä täyttää 20 päivän määräaika. Mikäli 7 päivän määräaika ei tositilanteessa kyettäisi täyttämään, saattaisi se johtaa täysin tavoitteensa vastaiseen lopputulemaan ja murentaa luottamusta rahoitusjärjestelmään. Lyhyt määräaika vähentäisi myös mahdollisuuksia löytää yksityissektorin ratkaisu kriisiin ilman, että talletussuojaan täytyy turvautua.

Valiokunta pitää hyvänä, että ehdotuksessa on pyritty täsmentämään talletuksen määritelmää (4 art.). Jatkotyössä on aiheellista selvittää, voitaisiinko talletussuojan piiriin kuuluvaa, vielä maksamatonta korkoa (6 art.) suhteellistuttaa siten, ettei keskimääräistä korkeampi korko-osuus kuulu suojan piiriin. Tältä osin tallettaja kantaisi osaltaan riskin.

Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille josain määrin eriäviä näkemyksiä siitä, pitäisikö talletussuojajärjestelmä kytkeä tiiviimmin laa-

jempaan taloudellisten kriisien hallintajärjestelmään. Ehdotus sisältää jo yksittäisen tähän kytkeytyvän säännöksen (9 art. 5 kohta), joka mahdollistaa talletussuojarahaston varojen käyttämisen luottolaitoksen maksukyvyttömyyden estämiseen. Valiokunta pitää tärkeänä, että tämänkaltaisen sääntelyn vaikutukset kokonaisjärjestelmän vakauteen samoin kuin sen suhde suunniteltuun pankkien vakautusrahastoon selvitetään tarkemmin. Samoin on tarpeen selvittää, mahdollistaako perussopimuksen 53 artiklan 1 kohta jäsenvaltion velvoittamisen toissijaisesti vastamaan talletussuojan toteuttamisesta ilman neuvoston yksimielistä päätöstä.

Talletussuojan vähimmäistaso on maaliskuussa 2009 annetun direktiivin (2009/14/EY) mukaisesti nostettu 50 000 euroon ja vuoden 2010 loppuun mennessä suojan on oltava 100 000 euroa. Suojataso säilyisi 100 000 eurossa myös nyt käsiteltävänä olevan ehdotuksen perusteella. Vaikka talletussuojan taso ei ole varsinaisten keskusteltavien kysymysten joukossa, talousvaliokunta edellyttää, että mikäli keskustelu tältä osin avataan, Suomen tulee, aiemman linjansa mukaisesti, vaatia suojatason alentamista. Talletussuojan tavoitteena on, että kansalaisten normaalitalletukset, ml. asunnonvaihtoon liittyvät suuremmat lyhytaikaiset talletukset, turvataan. Voimaan tuleva 100 000 euron taso on tarpeeseen nähden ylimitoitettu.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

TaVL 20/2010 vp — U 29/2010 vp

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Jouko Laxell /kok
vpj.	Mauri Salo /kesk	Päivi Lipponen /sd
jäs.	Hannu Hoskonen /kesk	Marjo Matikainen-Kallström /kok
	Harri Jaskari /kok	Petteri Orpo /kok
	Anne Kalmari /kesk	Sirpa Paatero /sd
	Matti Kangas /vas	Markku Uusipaavalniemi /kesk
	Toimi Kankaanniemi /kd	Ulla-Maj Wideroos /r.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.